

Neistota brzdí oživenie ekonomiky

Ako sa zmenili vyhliadky slovenskej ekonomiky od konca minulého roka?

- V dôsledku vysokej miery neistoty sa vyhliadky pre slovenskú ekonomiku opäť mierne zhoršili.
- Riziká obchodných vojen v kombinácii s pretrvávajúcimi geopolitickými pnutiami spôsobujú nervozitu na finančných trhoch, negatívne doliehajú na náladu investorov a ľudí.
- Odpoveďou na protekcionistickú politiku zo strany USA sú a budú protiopatrenia dotknutých krajín, vrátane Európskej únie. Dnes síce nie je možné detailne odhadnúť rozsah „škôd“, no je jasné, že dopyt po slovenských výrobkoch bude o niečo slabší.
- Popri globálnych problémoch tu máme aj domáce. Tie majú podobu obáv a otázok súvisiacich s nevyhnutnou konsolidáciou verejných financií a dosahmi na ekonomiku. Zhoršuje sa nálada a obmedzujú investície. Zamestnanosť však zostane stabilná.
- Slovenské domácnosti sa prechodne trochu uskromnia, keď na nich doľahne vplyv zvýšených daní a iných konsolidačných opatrení platných od januára. Napriek tomu však rast platov predbehne infláciu.

Prečo je neistota problém pre ekonomiku?

- Nepredvídateľné prostredie firmám zhoršuje plánovanie, investujú menej a opatrnejšie. V štatistikách sa to prejavilo už koncom minulého roka.
- V časoch zvýšenej neistoty nepresvedčia manažérov viac investovať ani klesajúce úrokové sadzby. Či už hovoríme o projektoch financovaných z vlastných zdrojov alebo za pomoci lacnejších úverov.
- Ekonomika pre svoj rast potrebuje investície, tie rozhodujú o tom, ako sa jej bude dariť.
- Vzhľadom na všetko, čo sa deje, očakávame, že investície v najbližšom čase potiahne štát. Podporí ich prísun peňazí z EÚ, najmä v rámci Plánu obnovy a odolnosti.

Ako sa bude inflácia vyvíjať v tomto a ďalších rokoch?

- Ceny porastú mierne rýchlejšie.
- Inflácia v tomto roku pod vplyvom konsolidačných opatrení vzrastie o niečo výraznejšie, ako sme predpovedali v decembri. Za zvýšením odhadu inflácie na tento rok stoja najmä ceny vo vybraných službách, ktoré v januári prudko poskočili aj napriek zníženiu DPH.
- Vývoj inflácie v ďalších rokoch bude do veľkej miery závisieť od toho, do akej miery bude štát ďalej dotovať energie pre domácnosti. Ak ich ceny zostanú zmrazené, inflácia poľaví už v roku 2026.
- Rast spotrebiteľských cien sa môže zrýchliť aj v dôsledku budúcich opatrení na ozdravenie verejných financií.

Neklesne mi v dôsledku zvýšenej inflácie životná úroveň?

- Nie.
- Firmy sa budú naďalej boriť s nedostatkom zamestnancov a celková zamestnanosť sa udrží len vďaka pracovníkom zo zahraničia.
- To spôsobí, že priemerné platy porastú len o niečo pomalšie než vlani.
- Keďže ich rast bude rýchlejší než rast spotrebiteľských cien, životná úroveň porastie aj v tomto a v najbližších dvoch rokoch.

Čo spôsobí zavádzanie ciel zo strany USA slovenskej ekonomike?

- Vzhľadom na volatilitu a neistotu je potrebné pracovať s viacerými scenármi.
- Ak prezident Donald Trump splní svoje sľuby zaviesť pomerne plošné clá na dovozy z EÚ, Mexika, Kanady a Číny a dotknuté krajiny odpovedia rovnako, tak slovenská ekonomika v priebehu troch rokov môže prísť o 20-tisíc pracovných miest a v roku 2026 sa jej rast ledva udrží nad nulou.
- Clá znamenajú zvýšené náklady pre spotrebiteľov, ale aj pre firmy, ktoré mnohé súčiastky nakupujú zo zahraničia, kde sa dajú vyrobiť lacnejšie. Clá predražujú dovozy, a preto sa dá čakať, že záujem o naše výrobky sa v ich dôsledku v USA oslabí. Problémom je aj chaotický postup americkej administratívy pri ich zavádzaní.
- Obchodná vojna zasiahne všetky vyspelé ekonomiky, no Slovensko spolu s Českom a Maďarskom patria k najohrozenejším.
- Avizované americké clá na dovozy z EÚ by vo väčšej miere postihli slovenský automobilový priemysel. Nepriamo by ich však pocítili aj iní exportéri, ktorí do zvyšných krajín EÚ dodávajú súčiastky pre výrobky určené na trh USA. Tento nepriamy vplyv je z pohľadu vývoja ekonomiky dôležitejší.

Môže ekonomike pomôcť štát, keď bude najhoršie?

- Môže. No nepriaznivý stav verejných financií citelne obmedzuje priestor na takúto pomoc.
- Vláda však môže celkovú neistotu znížiť, ak predloží viacročný konsolidačný plán a zverejní svoje zámery s úpravou cien energií pre domácnosti.
- Hospodárenie štátu by sa v tomto roku vďaka konsolidačnému balíčku malo zlepšiť a naši analytici očakávajú o čosi menší deficit verejných financií než ten celený v rozpočte.
- V ďalších rokoch by ale bez prijatia dodatočných opatrení zostal na podobnej úrovni, čo nestačí na stabilizáciu dlhu.